

Podcast 237 De Parabel van de Naaste: Liefde Zonder Grenzen

"De naaste blijkt niet te liggen aan de grens van je verantwoordelijkheid, maar precies in het midden van je roeping. Hij ligt niet aan het einde van je plicht, maar aan het begin van je menselijkheid."

Vrienden deze zondag worden we getrakteerd op een prachtige parabel. De parabel van de barmhartige Samaritaan. Het begint met een wetgeleerde die aan Jezus de vraag stelt, wie is mijn naaste? Dat klinkt vroom en verstandig zo'n vraag. Maar eigenlijk betekent het tot hoeverre reikt mijn verplichting? Tot waar mag ik vriendelijk blijven en waar mag ik weer mezelf zijn? Het is de vraag van iemand die op zoek is naar de grens van edelmoedigheid die ergens een streep wil zetten.

De man die de vraag stelt een wetgeleerde, een jurist die de Joodse wet van haver tot gort kent. En ik stel me zo voor dat hij in zijn stem de toon heeft van iemand die een contract wil nakijken op de kleine lettertjes. Alsof hij zegt jazeker, ik moet mijn naaste lief hebben, maar er moet toch ergens een voetnoot staan die me vertelt wie daar wel en wie daar niet onder valt, die naaste.

Het is een merkwaardig verlangen: hij wil graag precies weten hoe klein hij de cirkel van zijn liefde mag tekenen. Waar hij een streep mag trekken tot hier en niet verder, meer wordt van mij toch niet verlangd. En dan toch keurig in je recht willen staan. En Jezus, zoals we dat inmiddels wel weten, beantwoordt de vraag niet met een definitie, wie is mijn naaste, was tenslotte de vraag, maar hij antwoordt met een verhaal een parabel en niet zomaar een parabel maar een verhaal die eigenlijk de wereld van deze man op zijn kop zet.

Wat is het verhaal Een man die wordt overvallen beroofd en voor half dood achtergelaten. En wie komen daar voorbij? Notabelen, een priester, een leviet en mensen die in iedere respectabele religieuze roman meteen de mantel van de barmhartigheid zouden aan moeten trekken. Maar nee, ze kijken weg, ze lopen door en ze zullen er ongetwijfeld reden voor hebben, ceremoniële verplichtingen, die angst voor besmetting niet onrein mogen worden, vooruit maar.

Allemaal prima, rationele redenen totdat je bedenkt dat aan de overkant van de weg een man ligt die aan het doodgaan is. En dan komt er een Samaritaan. En hier komt de ironie naar boven borrelen, zoals in alle parabels van Jezus. Jezus zet ons bij elke parabel op het verkeerde been. Die Samaritaan ja, een foute man, zo meende men. Hij is van de verkeerde kant van de grens van het verkeerde volk. Hij is de man die in de ogen van de wetgeleerde toch echt onmogelijk de held van het verhaal van Jezus kan zijn.

Maar toch, in het verhaal van Jezus, deze man, hij doet wat. Hij ziet de gewonde man, krijgt medelijden, niet in theorie... maar in praktijk hij doet wat, hij biedt daadwerkelijke hulp, verbindt zijn wonden zorgt voor hem, doet alles wat maar mogelijk is. Hij doet niet wat hij moet doen, hij doet wat nodig is.

En hier zit dan weer die paradox, zoals we die zo vaak tegenkomen. De man van wie je niet verwacht dat hij zich als naaste zou opstellen, dat is de enige die dat wel doet.

Ja Aan Jezus werd in het begin de vraag gesteld wie is mijn naaste maar Jezus draait het om. Voor wie heb jij laten zien dat jij een naaste bent?

Niet welke mensen zijn wel of niet je naaste, nee voor wie heb jij laten zien dat je een naaste bent?

De vraag van de schriftgeleerder is eigenlijk de vraag van, nou laat ik maar zeggen, een bureaucratische ziel. Wie valt binnen bij jurisdictie van de liefde, oftewel en wie niet? Het kan toch niet zo zijn dat dat iedereen is?

En Jezus antwoordt jazeker, dat is wel zo. Daar waar de nood is, daar waar je iemand kunt helpen wie het ook is, daar moet je zijn. En dan gebeurt er iets wonderlijks. De naaste blijkt niet te liggen aan de grens van je verantwoordelijkheid, maar precies in het midden van je roeping. Hij ligt niet aan het einde van je plicht, maar aan het begin van je menselijkheid.

Nou ja, en dan denken we al gauw dat heeft Jezus goed gezegd dan kan die farizeeër, die schrift geleerde het mee doen. En toch, ik vermoed dat velen van ons geneigd zijn, ja, die priester en die leviet in die parabel dus

een beetje al te gemakkelijk te veroordelen, want... Wees eerlijk zouden wij niet zo ongeveer hetzelfde hebben gedaan?

Denken we vaak niet van, nou, dit komt wel heel slecht uit nu. Of er komt vast wel iemand anders die die stakker beter kan helpen dan ik. Of jij kan toch niet alles op mij nemen? Of, daar zijn toch anderen voor, hulpdiensten en zo? Jezus wil met deze parabel laten zien... Dat naastenliefde, liefde voor de naaste, daar gaat het toch om, wie is mijn naaste?

Jezus wil laten zien dat naastenliefde juist daar begint waar het ongemakkelijk wordt, waar het risico met zich meebrengt, waar het je iets kost. En dat is misschien wel het geheim van naastenliefde. Die begint pas echt als het geen goede investering is, als het helemaal los staat van voor wat hoort wat.

Want ja, dat is toch vaak... onze drijfveer?

+Rob Mutsaerts

8 Juli 2025

Zondag 13 juli 2025 - 15e zondag door het jaar

Lezingen:

Openingstekst: Ps.17 (16),15 Heer, in gerechtigheid zal ik voor U verschijnen; ik zal verzadigd worden, als uw glorie zich toont |

Eerste lezing: Deut. 30, 10-14 Het woord is dicht bij u. Gij kunt het volbrengen|
Antwoordpsalm: Ps. 69 (68) 14 en 17, 30-31, 33-34, 36ab en 37 R: Ziet toe, geringen, en weest verheugd, schept moed, gij allen die God zoekt | Kol. 1, 15-20 Door Hem en in Hem is alles geschapen | Evangelie: Lc. 10, 25-37Wie is mijn naaste?

Muziek:

Muziek : Vincents song van Gen Verde - een ode aan de heilige Vincentius a Paulo die voor velen hun barmhartige samaritaan werd